

การประเมินผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ
ของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

Evaluate the Performance Policy of Managing The Elderly Welfare By
Pattanicity Municipality, Amphoe Mueang Pattani, Pattani Province

นิตिरัฐ เรืองกำเนิด^{1*}, นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว² และศรัญลักษณ์ เทพวารินทร์²

Nitirat Ruangkamnerd^{1*}, Niwat Sawatkeaw² and Salanluk Thewarin²

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Master of Public Administration Program - Public and Private Management, Faculty of Political Science, Hatyai University

² ดร., คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Dr., Faculty of Political Science, Hatyai University

*Corresponding author, E-mail: nitirat.ru@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ และเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลที่มีผลต่อการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ของโครงการ (Context) 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ (Input) 3) ด้านการดำเนินงานโครงการ (Process) และ 4) ด้านผลผลิตของโครงการ (Product) โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ที่มาของรายได้หลักในแต่ละเดือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุ ที่ลงทะเบียนและมาติดต่อขอรับการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมือง ปัตตานี จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 34 ข้อ ซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .962

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = 0.64) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่าง มีระดับความคิดเห็นด้าน บริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.78 ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.70) รองลงมา ด้านผลผลิตของโครงการ มีค่าเฉลี่ย 3.67 ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.74) ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ มีค่าเฉลี่ย 3.65 ($\bar{x} = 3.65$, S.D. = 0.72) และด้านการดำเนินงานโครงการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับ ปานกลาง 3.46 ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะประชากรที่มีผลต่อโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ และแหล่งที่มาของรายได้ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการดำเนินงานโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ และสถานภาพต่างกัน ที่พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
คำสำคัญ: ประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์, ผู้สูงอายุ, เทศบาลเมืองปัตตานี

Abstract

The objective of this research was to assess the Payment of Subsistence allowance for the Elderly. And comparing personal information that affects the Payment of Subsistence allowances for the Elderly Of Pattani Municipality, Muang District, Pattani Province in 4 aspects which are 1) Context or Environment of Project (2) Input of Project (3) Process of Project Operation and 4) Product of Project by gender, age, education level, occupation, status, monthly income, and The main source of income for each month. The sample group used in this research was the elderly registered and coming to contact for the subsistence payment for the elderly Pattani Municipality of 380. The instrument used in this research was a questionnaire with 5 rating scales. With confidence equal to .962

The results of the research showed that the sample Population had an Opinion on the Welfare of the Elderly Welfare Project of Pattani Municipality, Muang District, Pattani Province. The Overall is in the high level with the mean of 3.64 ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = 0.64) and when considering in each aspect, the sample Population Had the highest level of Opinions on the Context or Environment of the Project, with an average of 3.78 ($\bar{x} = 3.78$, SD = 0.70), followed by the Product of Project 3.67 ($\bar{x} = 3.67$, SD = 0.74) with Input of Project average is 3.65 ($\bar{x} = 3.65$, SD = 0.72) and the Process of Project Operation. Had the least mean at a moderate level 3.46 ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 0.79) respectively.

The comparison of the demographic data which affects the subsistence Payment Project for the Elderly classified by gender, found that the sample group with different genders there is a high level of Opinion on the subsistence Payment Project for the Elderly. Overall and each aspect are not different. With statistical significance at the level of .05, but the sample group of age, education, occupation, income status and source of income are different there is a high level of Opinion on the subsistence Payment Project for the Elderly. In which the overall is different With statistical significance at the level of

.05 except for the Process of Project Operation of the sample group that has different age and statuses Found that there are no differences in Opinions Statistical significance at the level of .05

Keywords: Evaluation of the payment of the allowance, the elderly, Pattani Municipality

บทนำ

ในปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุทั่วโลกมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้ว มักประสบปัญหาที่มีประชากรวัยเด็กและวัยทำงานมีจำนวนลดน้อยลง แต่ขณะเดียวกันประชากรผู้สูงอายุกลับมีอัตราเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับประเทศไทยนั้น ในอดีตโครงสร้างประชากรของประเทศไทยส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยประชากรวัยเด็กมากกว่าประชากรวัยอื่นๆ เนื่องจากอัตราการเพิ่มของประชากรของประเทศในขณะนั้นอยู่ในระดับสูง (ประมาณร้อยละ 3.0 ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. 2515 - 2519) และจากการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้รัฐบาลได้เริ่มดำเนินโครงการวางแผนครอบครัวตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการควบคุมการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโดยกระบวนการวางแผนครอบครัว ซึ่งเป็นการให้บริการตามความสมัครใจ ผลจากการดำเนินงานด้านการวางแผนครอบครัว ส่งผลให้อัตราการเพิ่มของประชากรของประเทศลดต่ำลงอย่างรวดเร็วโดยอัตราการเพิ่มของประชากรลดลงจากร้อยละ 3.0 ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. 2515 - 2519 เหลือเพียงร้อยละ 1.0 ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2544 (สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ, 2548 : 1)

ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรทั้งหมดประมาณ 68 ล้านคน เป็นประชากรสัญชาติไทยและไม่ใช้สัญชาติไทยแต่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร 65 ล้านคน และประชากรที่ไม่ใช้สัญชาติไทยและไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานย้ายถิ่นจากประเทศเพื่อนบ้านอีกประมาณ 3 ล้านคน ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา จำนวนรวมของประชากรไทยค่อนข้างจะคงตัวแล้ว คือเพิ่มขึ้นด้วยอัตราที่ต่ำมาก ในปี พ.ศ. 2557 อัตราเพิ่มประชากรอยู่ที่ประมาณร้อยละ 0.5 ต่อปี และมีแนวโน้มว่าจะลดต่ำไปอีก จนถึงขั้นที่ประเทศไทยจะมีอัตราเพิ่มประชากรติดลบในอีกราว 10 ปีข้างหน้า ในขณะที่จำนวนประชากรไทยใกล้จะถึงจุดอิ่มตัวแล้ว โครงสร้างอายุของประชากรกลับเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประชากรไทยจากที่เคยเยาว์วัยในอดีตได้กลายเป็นประชากรสูงวัย ในปี พ.ศ. 2557 ประชากรสูงวัยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากถึง 10 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 15 ของประชากรทั้งหมด เป็นประเด็นท้าทายต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปี พ.ศ. 2557 ประเทศไทยมีคนวัยแรงงานในช่วงอายุ 15-59 ปี จำนวน 4.3 คนต่อผู้สูงอายุ ตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไปหนึ่งคน ในอนาคตอีก 20 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะมีคนในวัยแรงงานเพียง 2 คนต่อผู้สูงอายุหนึ่งคนเท่านั้น ทุกวันนี้ คนทั่วไปได้รับรู้และตระหนักแล้วว่าประเทศไทยได้กลายเป็นสังคมสูงวัยไปแล้ว แต่สิ่งที่หลายคนโดยเฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนและนโยบายอาจคาดไม่ถึง คือประชากรไทยกำลังสูงวัยขึ้นอย่างรวดเร็วมาก ประเทศไทยได้กลายเป็น “สังคมสูงวัย” มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 แล้ว เมื่อสัดส่วนประชากรสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) สูงถึงร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ประเทศไทยกำลังจะกลายเป็น “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีมากถึงร้อยละ 20 ในปี พ.ศ. 2564 และคาดว่าจะกลายเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในอีกไม่ถึง 20 ปีข้างหน้า เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนถึงร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด ความเร็วของการสูงวัยของประชากรไทยเป็นผลมาจากการที่กลุ่มประชากรที่เกิดมากและตายน้อยภายหลังสิ้นสงครามโลกครั้งที่สอง

โดยเฉพาะ “ประชากรรุ่นเกิดล้าน” (เกิดปี พ.ศ. 2506-2526) กำลังเคลื่อนตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ ในปี พ.ศ. 2557 ประชากรรุ่นเกิดล้านมีอายุ 31-51 ปี และกำลังมีอายุสูงขึ้นเรื่อยๆจนจะกลายเป็นผู้สูงอายุอย่างเต็มตัวในอีกสิบกว่าปีข้างหน้า (ปราโมทย์ ประสาทกุล, 2557)

จากการวิจัยเรื่อง ภาพลักษณ์ของประชากรสูงอายุและระบบสวัสดิการและบริการในทศวรรษหน้า พบว่าในปี พ.ศ. 2552 จำนวนและสัดส่วนผู้สูงอายุที่ทุกข์ยากจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นทั้งนี้เพราะเป็นผลมาจากการขยายตัวของโรค-ภาวะทุพพลภาพ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมผู้สูงอายุจำนวนมากต้องอาศัยอยู่ตามลำพัง ซึ่งส่งผลให้ผู้สูงอายุเหงา ว้าเหว และซึมเศร้า สภาพแวดล้อมต่างๆ และระบบขนส่งสาธารณะไม่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุเข้าถึงระบบบริการต่างๆ ได้ยากและลำบาก ไม่สามารถดำรงสายสัมพันธ์และกิจกรรมในชุมชนและสังคมได้อย่างที่ควรจะเป็น รวมทั้งขาดแคลนโอกาสในการสนทนาการ แม้แต่การเดินทางไปวัดก็มีอุปสรรค นอกจากนี้ยังพบว่าผู้สูงอายุขาดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและส่วนใหญ่ไม่มีหลักประกันด้านรายได้ ทำให้ผู้สูงอายุต้องทำงานหารายได้ ในขณะที่โอกาสในการได้งานทำของผู้สูงอายุลดลง ปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถที่จะอยู่อย่างอิสระพึ่งตนเองได้ (สุทธิชัย จิตะพันธุ์กุล, 2543) ผลที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เร็วมาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ที่ต้องปรับตัวรองรับปัญหาดังกล่าวในระยะเวลาอันจำกัด (อภิญา เวชชัย, 2544)

ดังนั้นรัฐบาลต้องให้ความสนใจและต้องกำหนดมาตรการต่างๆ มารองรับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบทางด้านสุขภาพ และให้การสนับสนุนสถาบันครอบครัวให้เป็นสถาบันหลักในการดูแลผู้สูงอายุ จากสถานการณ์ปัญหาดังกล่าวทำให้รัฐบาลได้พยายามปรับรูปแบบการให้บริการสาธารณะ จากการจัดโดยสถาบัน (Institutional Care Model) เช่น บริการสถานสงเคราะห์คนชราศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่สมัยรัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลสงคราม มาเป็นบริการที่เน้นบริการภายนอกสถาบัน (De - institutional Care Model) โดยอยู่ภายใต้หลักการชุมชนเป็นฐาน (Community-Based) และหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยผ่านกลไกศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นผู้พิจารณาจัดบริการที่เหมาะสมให้ผู้สูงอายุในชุมชนในรูปแบบหลักของการให้บริการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้อยู่ในครอบครัวและชุมชนแทนการเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐ คือ บริการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2554) ที่เน้นการช่วยเหลือทางด้านการเงินการสงเคราะห์เครื่องอุปโภคบริโภค เพื่อเป็นการผ่อนเบาภาระของครอบครัว ให้ยังคงดูแลผู้สูงอายุได้ การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ในระยะแรก กรมประชาสงเคราะห์เป็นผู้รับผิดชอบจัดสรรให้ผู้สูงอายุทุกจังหวัด จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2546 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เป็นผู้รับผิดชอบการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ แทนสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2554) โดยปี พ.ศ. 2547 มีผู้สูงอายุได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพจำนวน 440,000 คน คิดเป็นร้อยละ 6.39 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งประเทศ ใช้งบประมาณ 1,588.70 ล้านบาท และในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2549 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเพิ่มเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุเป็นเดือนละ 500 บาทต่อเดือน ส่งผลให้ปี พ.ศ. 2550 รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณจำนวน 10,579.07 ล้านบาท ให้ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพจำนวน 1,763,178 คนคิดเป็นร้อยละ 25.05 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งประเทศเพิ่มขึ้นจากในปี พ.ศ. 2547 มากถึง 1,323,178 คน แต่ทั้งนี้จำนวนเงินดังกล่าว

อาจจะยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้สูงอายุ โดยในการจัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2559 จาก 3 หน่วยงานหลัก คือ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร และ เมืองพัทยา ได้รับการจัดสรรงบประมาณ การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นจำนวน 7,996,332 คน เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 63,098,576,400 บาท แต่ก็ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุทั้งหมดได้ เนื่องจากในอดีตประเทศไทยมีเส้นวัดความยากจน (Poverty line) ของประเทศไทยอยู่ที่ 1,463 บาท ต่อคนต่อเดือน เท่ากับว่า เงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ มีสัดส่วนแค่ 1 ใน 3 ของเส้นความยากจน (วโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล, 2550) จึงเห็นได้ชัดว่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้รับ หากรับแต่เพียงเบี้ยยังชีพนี้ไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิตประจำวันอย่างแน่นอน

ประเทศไทยมีการจัดอันดับ 10 ลำดับ จังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงสุด 10 ลำดับแรกในปี พ.ศ. 2559 โดยเรียงลำดับจากสัดส่วนคนจนสูงที่สุด จากมากไปหาน้อย คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน นราธิวาส ปัตตานี กาฬสินธุ์ นครพนม ชัยนาท ตาก บุรีรัมย์ อำนาจเจริญ และน่าน ตามลำดับ โดยในปีพ.ศ. 2561 เส้นวัดความยากจนประเทศไทยขยับขึ้นมาที่ 2,667 บาท ต่อคนต่อเดือน จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ทั้งจำนวนผู้สูงอายุและงบประมาณเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการงบประมาณของประเทศในอนาคต

ในช่วงปี พ.ศ. 2548 กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วเห็นว่างบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับอุดหนุนเพื่อจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุคนพิการและผู้ป่วยเอดส์ ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ได้รับการสงเคราะห์ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง และสามารถตั้งงบประมาณได้เพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจากที่รัฐบาลอุดหนุน(กระทรวงมหาดไทย, 2548) แต่ทั้งนี้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ในส่วนของการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ได้ให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสำรวจ จัดทำ และจัดลำดับรายชื่อผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติครบตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 โดยให้ประชาคมท้องถิ่นหรือคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นผู้คัดเลือกและทำบัญชีรายชื่อเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องมีการประกาศรายชื่อ เปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบและคัดค้านได้ เมื่อได้รายชื่อทั้งหมดแล้ว แต่ละจังหวัดจะรวบรวมรายชื่อเพื่อเสนอไปยังกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีคณะกรรมการกระจายอำนาจพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งและส่งต่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ แม้ว่ากระบวนการคัดเลือกผู้สูงอายุจะมีขั้นตอนการพิจารณา มาก แต่ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือ การสำรวจและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมควรได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกเหนือจากนั้นก็เพียงแค่การดำเนินการตามสายงานระบบราชการ (วโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล, 2550) แต่ทั้งนี้ที่ผ่านมา กระบวนการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่โปร่งใส กระบวนการตรวจสอบไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้สูงอายุหลายคนที่มีคุณสมบัติครบตามกฎเกณฑ์แต่กลับไม่ได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ แต่ในทางตรงกันข้าม มีผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติไม่ครบตามกฎเกณฑ์กับได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ชนบท ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพที่คุณสมบัติ

ไม่ครบหลายคนเป็นผู้ที่มีความสนทนสนม หรือเป็นญาติพี่น้องกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ คณะกรรมการคัดเลือกจึงเป็นความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น และทำให้การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ สำหรับผู้สูงอายุ รัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมาก และในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วน ตำบลหลายแห่งต้องประสบปัญหาและอุปสรรคหลายอย่าง เนื่องจากรัฐบาลไม่อาจให้ความช่วยเหลือได้ อย่างทั่วถึง (นาริรัตน์ จิตรมนตรีและสาวิตรี ทยานศิลป์, ม.ป.ป.) เทศบาลเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี เป็นหน่วยงานหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชน อำนวยความสะดวก ให้กับประชาชนในพื้นที่ และตระหนักในหน้าที่ที่จะพัฒนาเทศบาลเมืองปัตตานีให้มีความเจริญในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นเด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส หรือคนชรา และได้มีนโยบายการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และเทศบาลเมืองปัตตานี ได้ กำหนดแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2559-2561) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเทศบาล ตามนโยบายของ คณะผู้บริหาร เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน ในยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มมาตรฐานคุณภาพชีวิต ของประชาชน แนวทางการพัฒนา : ส่งเสริมสวัสดิการแก่ประชาชน นั้นมีรายละเอียดโครงการส่งเสริม สวัสดิภาพและฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายและจิตใจผู้สูงอายุ เขตเทศบาลเมืองปัตตานี และโครงการ สงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ เขตเทศบาลเมืองปัตตานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้นตลอดจนเพื่อการสงเคราะห์เป็นเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ที่ครอบครัวยากจนหรือถูกทอดทิ้ง โดยมีตัวชี้วัด (KPI) ร้อยละ 100 ของผู้สูงอายุที่ได้ ลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพได้เบี้ยยังชีพตามระเบียบ โดยมอบหมายให้งานสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน กอง สวัสดิการสังคมโดยฝ่ายสังคมสงเคราะห์มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของ งานสวัสดิการเด็กและเยาวชน และงานกิจการสตรีและคนชราเป็นผู้รับผิดชอบ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะ ประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ว่าได้มีการดำเนินงานเป็นไปตามระเบียบขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ และมีปัจจัย ไตบ้างที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงาน ตลอดจนมีปัจจัยใดบ้างที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของ การดำเนินงานจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับเสนอแนะแนวทาง ในการปรับปรุงแก้ไขการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลที่มีผลต่อการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ สำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

คำถามของการวิจัย

1. กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุของ เทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ประสบผลในระดับใด

สมมุติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนเพื่อรับการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้ สูงอายุที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมือง ปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีหรือไม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการประเมินผลกระบวนการนำนโยบายการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และประเมินผลการดำเนินงานการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ตลอดจนระบุถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งแบ่งขอบเขตของการศึกษาดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการประเมินผลกระบวนการนำไปปฏิบัติ การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยได้ดำเนินการประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินซีปป (CIPP MODEL) โดยทำการประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ (Context) 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ (Input) 3) ด้านการดำเนินงานโครงการ (Process) และ 4) ด้านผลผลิตของโครงการ (Product)

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่และลงทะเบียนรับการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี จำนวนทั้งสิ้น 4,076 คน (ประกาศเทศบาลเมืองปัตตานี, 2561)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนและมาติดต่อขอรับการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยการคำนวณจากสูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1973 : 729) จากประชากรทั้งหมด 4,076 คน กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ .05 ได้ประชากรตัวอย่าง 364 คน แต่งานวิจัยชิ้นนี้เก็บประชากรกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 380 คน โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Convenience Sampling) จากผู้สูงอายุที่เข้ามาติดต่อขอรับบริการด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุบนอาคารที่ทำการเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลพื้นฐานของผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการลงทะเบียนรับการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ที่มาของรายได้หลักในแต่ละเดือน

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ผลการประเมินนโยบายโครงการการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุ มีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ
- 2.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ
- 2.3 ด้านการดำเนินงานโครงการ
- 2.4 ด้านผลผลิตของโครงการ

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ ได้จำกัดขอบเขตการศึกษาอยู่ในพื้นที่เทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ขอบเขตด้านเวลา

การประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จะประเมินผลการดำเนินงานจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ในปี พ.ศ. 2562

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยผ่านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Convenience Sampling) โดยการแจกแบบสอบถามจากผู้สูงอายุที่เข้ามาติดต่อขอรับบริการด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุบนอาคารที่ทำการของเทศบาลเมืองปัตตานีด้วยตนเอง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิธีการตอบแบบสอบถามเมื่อตอบเรียบร้อยแล้วให้ตรวจสอบความครบถ้วนก่อนส่งกลับด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติที่สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ที่มาของรายได้หลักในแต่ละเดือน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. วิเคราะห์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะประชากรที่มีผลต่อการจ่ายเงินจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 และเพศชายจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 โดยมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ส่วนระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมา มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 ระดับปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 และระดับอนุปริญญา/ ปวส. จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 ส่วนด้านอาชีพ พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4 รองลงมาไม่สามารถทำงานได้ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 22.4 อาชีพเกษตรกรและประมง จำนวน 74

คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 อาชีพรับจ้างหรือพนักงานบริษัท จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 และอาชีพอื่น ๆ อาทิ เกษียณราชการและแม่บ้าน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 73.7 รองลงมา มีสถานภาพหย่าร้าง หม้าย หรือแยกกันอยู่ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 และมีสถานภาพโสด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 ซึ่งมีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่ 3,001 บาทขึ้นไป จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 38.2 รองลงมา มีรายได้ 2,001 - 3,000 บาท จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 มีรายได้ 1,001 - 2,000 บาท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 มีรายได้ 501 - 1,000 บาท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 มีรายได้อื่นๆ 9,000 หรือ 15,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 และมีรายได้ต่ำกว่า 500 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 โดยมีที่มาของรายได้หลักในแต่ละเดือนส่วนใหญ่จาก 3 แหล่งที่มา (จากอาชีพที่ทำ, บุตรหลานมอบให้ และเงินสงเคราะห์ของเทศบาลหรือเงินเกษียณ เงินบำนาญ) จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 รองลงมา มีรายได้จากอาชีพที่ทำ จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 มีรายได้จากบุตรหลานมอบให้ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4 มีรายได้มาจาก 2 แหล่ง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 มีรายได้จากเงินสงเคราะห์ฯ เทศบาล จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 และมีรายได้จากเงินเกษียณหรือเงินบำนาญ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

กลุ่มประชากรตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.64) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่าง มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ได้แก่ ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.70) รองลงมา ด้านผลผลิตของโครงการ มีค่าเฉลี่ย 3.67 ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.74) ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ มีค่าเฉลี่ย 3.65 ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.72) และด้านการดำเนินงานโครงการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับปานกลาง 3.46 ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ โดยสามารถแสดงได้ดังตาราง 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองปัตตานี

ความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ	3.78	0.70	มาก
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ	3.65	0.72	มาก
3. ด้านการดำเนินงานโครงการ	3.46	0.79	ปานกลาง
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	3.67	0.74	มาก
ภาพรวม	3.64	0.64	มาก

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะประชากรที่มีผลต่อการดำเนินโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ผลการเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะประชากรที่มีผลต่อการดำเนินโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถแสดงได้ดังตาราง 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะประชากรที่มีผลต่อการดำเนินโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ

การดำเนินโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์ฯ	เพศ				t	P-value
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม	3.79	0.72	3.78	0.69	.232	.816
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ	3.68	0.71	3.64	0.74	.574	.567
3. ด้านการดำเนินงานโครงการ	3.55	0.79	3.41	0.79	1.702	.090
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	3.72	0.75	3.64	0.73	1.114	.266
โดยรวม	3.69	0.65	3.61	0.64	1.063	.288

ผลการเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะประชากรที่มีผลต่อการดำเนินโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ และแหล่งที่มาของรายได้ต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ และแหล่งที่มาของรายได้ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการดำเนินงานโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ และสถานภาพต่างกัน ที่พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถแสดงได้ดังตาราง 3 - 8 ดังนี้

ตารางที่ 3 ศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะประชากรที่มีผลต่อการดำเนินโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุ

การดำเนินโครงการ จ่ายเงินสงเคราะห์ฯ	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. ด้านบริบทหรือสภาวะ แวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	6.199	2	3.100	6.465	.002
	ภายในกลุ่ม	180.750	377	.479		
	รวม	186.949	379			
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของ โครงการ	ระหว่างกลุ่ม	5.809	2	2.905	5.642	.004
	ภายในกลุ่ม	194.093	377	.515		
	รวม	199.902	379			
3. ด้านการดำเนินงานโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	5.814	2	2.907	4.697	.010
	ภายในกลุ่ม	233.346	377	.619		
	รวม	239.160	379			
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	10.091	2	5.045	9.573	.000
	ภายในกลุ่ม	198.700	377	.527		
	รวม	208.790	379			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	6.744	2	3.372	8.339	.000
	ภายในกลุ่ม	152.450	377	.404		
	รวม	159.194	379			

ตารางที่ 4 ศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะประชากรที่มีผลต่อการดำเนินโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ จำแนกตามการศึกษา

การดำเนินโครงการ จ่ายเงินสงเคราะห์ฯ	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of		Mean		Sig.
		Squares	df	Square	F	
1. ด้านบริบทหรือสภาวะ แวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	21.729	2	4.346	9.837	.000
	ภายในกลุ่ม	165.220	374	.442		
	รวม	186.949	379			
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของ โครงการ	ระหว่างกลุ่ม	18.219	2	3.644	7.501	.000
	ภายในกลุ่ม	181.683	374	.486		
	รวม	199.902	379			
3. ด้านการดำเนินงานโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	23.221	2	4.644	8.044	.000
	ภายในกลุ่ม	215.939	374	.577		
	รวม	239.160	379			
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	23.040	2	4.608	9.278	.000
	ภายในกลุ่ม	185.751	374	.497		
	รวม	208.790	379			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	20.925	2	4.185	11.320	.000
	ภายในกลุ่ม	138.269	374	.370		
	รวม	159.194	379			

ตารางที่ 5 ศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะประชากรที่มีผลต่อการดำเนินโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ จำแนกตามอาชีพ

การดำเนินโครงการ จ่ายเงินสงเคราะห์ฯ	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean		
				Square	F	Sig.
1. ด้านบริบทหรือสภาวะ แวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	9.472	4	2.368	5.003	.001
	ภายในกลุ่ม	177.477	375	.473		
	รวม	186.949	379			
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของ โครงการ	ระหว่างกลุ่ม	18.246	4	4.562	9.417	.000
	ภายในกลุ่ม	181.656	375	.484		
	รวม	199.902	379			
3. ด้านการดำเนินงานโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	23.704	4	5.926	10.314	.000
	ภายในกลุ่ม	215.456	375	.575		
	รวม	239.160	379			
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	14.446	4	3.611	6.968	.000
	ภายในกลุ่ม	184.345	375	.518		
	รวม	208.790	379			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	15.024	4	3.756	9.770	.000
	ภายในกลุ่ม	144.170	375	.384		
	รวม	159.194	379			

ตารางที่ 6 ศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะประชากรที่มีผลต่อการดำเนินโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ จำแนกตามสถานภาพ

การดำเนินโครงการ จ่ายเงินสงเคราะห์ฯ	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of		Mean		Sig.
		Squares	df	Square	F	
1. ด้านบริบทหรือสภาวะ แวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	7.359	2	3.680	7.724	.001
	ภายในกลุ่ม	179.589	377	.476		
	รวม	186.949	379			
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของ โครงการ	ระหว่างกลุ่ม	10.608	2	5.304	10.564	.000
	ภายในกลุ่ม	189.294	377	.502		
	รวม	199.902	379			
3. ด้านการดำเนินงานโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	5.388	2	2.694	4.344	.014
	ภายในกลุ่ม	233.772	377	.620		
	รวม	239.160	379			
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	8.280	2	4.140	7.784	.000
	ภายในกลุ่ม	200.510	377	.532		
	รวม	208.790	379			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	7.347	2	3.673	9.120	.000
	ภายในกลุ่ม	151.847	377	.403		
	รวม	159.194	379			

ตารางที่ 7 ศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะประชากรที่มีผลต่อการดำเนินโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ จำแนกตามรายได้

การดำเนินโครงการ จ่ายเงินสงเคราะห์ฯ	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean		
				Square	F	Sig.
1. ด้านบริบทหรือสภาวะ แวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	15.179	5	3.036	6.610	.000
	ภายในกลุ่ม	171.770	374	.459		
	รวม	186.949	379			
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของ โครงการ	ระหว่างกลุ่ม	20.926	5	4.185	8.746	.000
	ภายในกลุ่ม	178.976	374	.479		
	รวม	199.902	379			
3. ด้านการดำเนินงานโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	17.710	5	3.542	5.982	.000
	ภายในกลุ่ม	221.450	374	.592		
	รวม	239.160	379			
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	20.495	5	4.099	8.142	.000
	ภายในกลุ่ม	188.295	374	.503		
	รวม	208.790	379			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	16.859	5	3.372	8.860	.000
	ภายในกลุ่ม	142.335	374	.381		
	รวม	159.194	379			

ตารางที่ 8 ศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะประชากรที่มีผลต่อการดำเนินโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

การดำเนินโครงการ จ่ายเงินสงเคราะห์ฯ	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of		Mean		
		Squares	df	Square	F	Sig.
1. ด้านบริบทหรือสภาวะ แวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	11.036	5	2.207	4.693	.000
	ภายในกลุ่ม	175.913	374	.470		
	รวม	186.949	379			
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของ โครงการ	ระหว่างกลุ่ม	17.750	5	3.550	7.289	.000
	ภายในกลุ่ม	182.152	374	.487		
	รวม	199.902	379			
3. ด้านการดำเนินงานโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	45.718	5	9.144	17.678	.000
	ภายในกลุ่ม	193.442	374	.517		
	รวม	239.160	379			
4. ด้านผลผลิตของโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	19.443	5	3.889	7.681	.000
	ภายในกลุ่ม	189.347	374	.506		
	รวม	208.790	379			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	20.458	5	4.092	11.030	.000
	ภายในกลุ่ม	138.736	374	.371		
	รวม	159.194	379			

สรุปและอภิปรายผล

จากการประเมินผลและเปรียบเทียบลักษณะประชากรที่มีผลต่อโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = 0.64) สอดคล้องกับงานวิจัยของบัญชา ผลานิสงค์ (2553) ที่พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เห็นว่าการดำเนินนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่าง มีระดับความคิดเห็นด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.78 ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.70) รองลงมา ด้านผลผลิตของโครงการ มีค่าเฉลี่ย 3.67 ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.74) ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ มีค่าเฉลี่ย 3.65 ($\bar{x} = 3.65$, S.D. = 0.72) และด้านการดำเนินงานโครงการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับปานกลาง 3.46 ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับบัญชา ผลานิสงค์ (2553) ที่พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด คือด้านบริบทสภาพแวดล้อมและปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ โดยเฉพาะในเรื่องของระยะเวลาการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในแต่ละงวดตรงตามกำหนดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ นพศิริรัตน์ (2556) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการดำเนินงานนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของ

เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ที่พบว่ามีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ผลการเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะประชากรที่มีผลต่อโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐยานัน ระโส (2554) ที่ศึกษาเรื่องประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศแตกต่างกันมีความเห็นต่อการจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแตกต่างกัน แต่ลักษณะด้านประชากรอื่น อาทิ อายุ การศึกษา ต่างกันมีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ และแหล่งที่มาของรายได้ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาดา นพศิริรัตน์ (2556) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ และแหล่งที่มาของรายได้ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการดำเนินงานโครงการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ และสถานภาพต่างกัน ที่พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2554). โครงการการประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : บางกอกบล็อก จำกัด.
- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553) แผนสูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564). กรุงเทพฯ : เพ็ญเทพวานิสย์.
- ญัฐยานัน ระโส. (2554). การศึกษาประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นาริรัตน์ วิจิตมนตรี และสาวตรี ทยานศิลป์. (ม.ป.ป). การทบทวนองค์ความรู้และแนวทางการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2552). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย 2552. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทีคิวพี จำกัด
- บัญชา ผลาสีรงค์. (2553). การนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลปอวิน จังหวัดชลบุรี. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2544). สวัสดิการผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองปัตตานี. (2560). รายงานการประเมินความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อระบบการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองปัตตานี ประจำปี 2560.

สุชาดา นพศิริรัตน์. 2556. ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการนำนโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557) ประชากรสูงอายุไทย : ปัจจุบันและอนาคตเอกสารประมวลสถิติด้านสังคม พิมพ์ครั้งที่ 1 ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.